

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

ปัจจัยแวดล้อมต่างๆ ในอดีต เช่น ปัจจัยทางด้านสังคม วัฒนธรรม ภูมิอากาศ เทคโนโลยี ฯลฯ ทำให้เกิดลักษณะไทยของงานสถาปัตยกรรมไทย ประเภทบ้านพักอาศัยในอดีต แต่ในปัจจุบันปัจจัยแวดล้อมต่างๆ ดังกล่าวได้มีการเปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยี ซึ่งเกี่ยวกับวัสดุและวิธีการก่อสร้างสมัยใหม่ เป็นปัจจัยหลักประการหนึ่งที่มีผลต่อรูปแบบงานสถาปัตยกรรมประเภทบ้านพักอาศัยตลอดมา ทำให้งานสถาปัตยกรรมประเภทบ้านพักอาศัยมีรูปแบบสมัยใหม่ ซึ่งแตกต่างไปจากอดีต ดังนั้นเพื่อให้งานสถาปัตยกรรมไทยประเภทบ้านพักอาศัยมีรูปแบบสมัยใหม่ พร้อมทั้งมีการพัฒนารูปแบบอย่างต่อเนื่องจากอดีตถึงปัจจุบัน เป็นการคำนึงถึงบริบทโดยรวมของสังคมและวัฒนธรรมไทย จึงควรมนำลักษณะไทยในอดีตมาพัฒนารูปแบบให้สอดคล้องกับวัสดุ วิธีการก่อสร้างสมัยใหม่ และประโยชน์ใช้สอยที่แปรเปลี่ยนไปในปัจจุบัน เพื่อให้เป็นรูปแบบงานสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ ประเภทบ้านพักอาศัย

ในขณะที่งานสถาปัตยกรรมประเภทบ้านพักอาศัยมีรูปแบบที่หลากหลายมากขึ้น ท่ามกลางอิทธิพลของรูปแบบสถาปัตยกรรมจากประเทศตะวันตก ได้มีการค้นคว้าในการสร้างสรรค์ลักษณะไทยกับงานสถาปัตยกรรมประเภทบ้านพักอาศัย โดยสถาปนิกบางส่วนได้หันมาให้ความสนใจในแนวทางนี้มากขึ้น ซึ่งจะเห็นได้จากโครงการหมู่บ้านจัดสรรต่างๆ เช่น โครงการบ้านพงษ์เพชร โครงการบ้านสวนปาริฉัตร (กรองใจ 2) เป็นต้น บ้านพักอาศัยส่วนตัว เช่น บ้านสถาปนิก รองศาสตราจารย์ อุตชัย ใจจงรัก ธนบุรี บ้านร้านค้าในชนบท ของคุณจรัสและคุณสงวน อินพันทัง เพชรบุรี เป็นต้น ทั้งนี้ย่อมแสดงให้เห็นทิศทางการเคลื่อนไหวอย่างหนึ่งของรูปแบบสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ประเภทบ้านพักอาศัย ซึ่งมีแนวทางที่จะพัฒนาได้อย่างเหมาะสมต่อไปในอนาคต

การศึกษาลักษณะไทยสมัยใหม่สำหรับงานสถาปัตยกรรมประเภทบ้านพักอาศัยโดยทำการศึกษาจากความคิดเห็นเกี่ยวกับการยอมรับลักษณะไทยสมัยใหม่ร่วมกันของกลุ่มสถาปนิกทั่วไปและกลุ่มบุคคลทั่วไปจากอาคารที่ตัวอย่างที่ศึกษา ย่อมทำให้ทราบถึงลักษณะไทยสมัยใหม่ที่เด่นชัดของงานสถาปัตยกรรมประเภทบ้านพักอาศัย พร้อมทั้งศึกษารอบคอบไปถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาลักษณะไทยสมัยใหม่ที่จะเป็นต่อไปในอนาคตสำหรับอาคารประเภทบ้านพักอาศัยจากสถาปนิกทั่วไปและบุคคลทั่วไป ทำให้ทราบถึงปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการออกแบบให้อาคารบ้านพักอาศัย

มีลักษณะไทยสมัยใหม่ ซึ่งผลสรุปจากการศึกษาดังกล่าว สามารถนำไปเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่สำหรับอาคารประเภทบ้านพักอาศัยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. ศึกษาลักษณะไทยจากลักษณะกายภาพของอาคารตัวอย่างที่ศึกษา ซึ่งเป็นงานสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ประเภทบ้านพักอาศัย โดยมุ่งศึกษาถึงลักษณะไทยเชิงรูปธรรมและเชิงนามธรรม
2. ศึกษาแนวความคิดในการออกแบบและความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะไทยสมัยใหม่ ของกลุ่มสถาปนิกผู้ออกแบบจากอาคารตัวอย่างที่ศึกษา พร้อมทั้งศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาลักษณะไทยสมัยใหม่สำหรับงานสถาปัตยกรรมประเภทบ้านพักอาศัย
3. ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการยอมรับลักษณะไทยสมัยใหม่ของกลุ่มผู้ใช้สอยอาคารจากอาคารตัวอย่างที่ศึกษา
4. ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะไทยสมัยใหม่ของกลุ่มสถาปนิกแกนนำ จากอาคารตัวอย่างที่ศึกษา พร้อมทั้งศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาลักษณะไทยสมัยใหม่สำหรับงานสถาปัตยกรรมประเภทบ้านพักอาศัย
5. ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการยอมรับลักษณะไทยสมัยใหม่ และแนวทางการพัฒนาลักษณะไทยสมัยใหม่สำหรับงานสถาปัตยกรรมประเภทบ้านพักอาศัย ของกลุ่มสถาปนิกทั่วไปและกลุ่มบุคคลทั่วไป
6. สรุปผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการยอมรับลักษณะไทยสมัยใหม่ และแนวทางในการพัฒนาลักษณะไทยสมัยใหม่สำหรับงานสถาปัตยกรรมประเภทบ้านพักอาศัย ของกลุ่มสถาปนิกทั่วไปและกลุ่มบุคคลทั่วไป เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่สำหรับอาคารประเภทบ้านพักอาศัยต่อไป

ขอบเขตการศึกษา

ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาลักษณะไทยจาก ลักษณะทางกายภาพของอาคารตัวอย่างที่ศึกษา ซึ่งเป็นงานสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ ประเภทบ้านพักอาศัย ที่ได้รับรางวัลจากสมาคมสถาปนิกสยามฯ ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารต่างๆ เช่น อาษา บ้านและสวน เป็นต้น หรือส่วนหนึ่งเป็นอาคารที่มีลักษณะไทยสมัยใหม่เป็นที่ยอมรับในคุณค่าทางสถาปัตยกรรม ซึ่งอาคารที่อยู่ใกล้เคียงดังกล่าว ในปัจจุบันมีอยู่น้อย และกระจัดกระจายตามภูมิภาคต่างๆ ดังนั้นผู้ศึกษาจึงได้เลือกทำการศึกษาอาคารตามภูมิภาคและมีรายชื่อ ดังนี้

ตาราง 1.1 อาคารตัวอย่างที่ศึกษา

โครงการ	รางวัลที่ได้รับ	หนังสือหรือวารสาร ที่พิมพ์เผยแพร่
ภาคเหนือ		
1. โครงการ บ้านนาคอย	-	อาษา, บ้านและสวน, บ้านในฝัน
2. โครงการ บ้านจิ้งน๊ก	รางวัลยอดเยี่ยมหรืออุ- ทอง ปีพ.ศ.2537	อาษา, ART & IDEA, THE TROPICAL ASIAN HOUSE
ภาคอีสาน		
3. โครงการ บ้านสวนทอรุ่ง	-	บ้านและสวน
ภาคตะวันออก		
4. โครงการ Exotica Casa	-	อาษา, COLLECTION & HOUSE
ภาคกลาง		
5. โครงการ บ้านสวนปาริฉัตร.2 (กรองใจ)	รางวัลชมเชย ปีพ.ศ. 2530	อาษา, บ้านและสวน
6. โครงการ บ้านนิชดาปารค์	รางวัลชมเชย ปีพ.ศ.2537	บ้านและตกแต่ง
7. โครงการ บ้านสถาปนิก ร.ศ. ฤทธิ์ ใจจงรัก	-	อาษา, บ้านและสวน
8. โครงการ บ้านร้านค้าในชนบท	รางวัลยอดเยี่ยมหรืออุทอง ปี พ.ศ. 2530	อาษา
ภาคใต้		
9. โครงการ วานิชย์ ฟรอน วิวซ์	-	บ้านและตกแต่ง, บ้านและสวน
10. โครงการ บ้านคุณสันต์ เปสตันธิ์	-	บ้านและตกแต่ง

นอกจากนี้ ยังมีการศึกษาในลักษณะเดียวกันอีก 2 เรื่อง ดังนี้

1. ลักษณะไทยสมัยใหม่สำหรับงานสถาปัตยกรรมประเภทพาณิชยกรรม : โรงแรมและสถาน
ตากอากาศ วิจัยโดย นาย สุวิทย์ วรรณุญาท
2. ลักษณะไทยสมัยใหม่สำหรับงานสถาปัตยกรรมประเภทสถาบัน วิจัยโดย นาย ปรีชา
นวลประภากุล

ซึ่งผลจากการศึกษาของอาคารแต่ละประเภทดังกล่าวได้แสดงอยู่ในภาคผนวก ง

ในการศึกษาผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูล โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์และทำการเก็บรวบรวมข้อมูล จากแบบสอบถาม ซึ่งวิธีการศึกษาดังกล่าวจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากกลุ่มบุคคลหลายกลุ่ม ผู้วิจัยจึงได้ กำหนดกลุ่มบุคคลและเกณฑ์ของกลุ่มบุคคล ตามระเบียบวิธีการศึกษา ดังนี้

1. การกำหนดวัตถุประสงค์ โดยการสัมภาษณ์จาก

1.1 กลุ่มสถาปนิกผู้ออกแบบ คือสถาปนิกผู้ออกแบบอาคารตัวอย่างที่ศึกษา

1.2 กลุ่มผู้ใช้สอย คือเป็นเจ้าของอาคารตัวอย่างที่ศึกษา

1.3 กลุ่มสถาปนิกแกนนำ คือสถาปนิกที่มีผลงานการออกแบบอาคารประเภทบ้านพักอาศัย ซึ่งเป็นสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ หรือมีผลงานทางวิชาการ บทความ และบทสัมภาษณ์ ที่เกี่ยวกับ สถาปัตยกรรมไทย หรือเป็นคณะกรรมการตัดสินรางวัลสถาปัตยกรรมดีเด่นของสมาคมสถาปนิกสยามฯ ซึ่งมีรายชื่อดังนี้

ตาราง 1.2 รายชื่อสถาปนิกแกนนำ

สถาปนิกแกนนำ	เกียรติประวัติ
- ศ. อรศิริ ปาณินท์	คณะกรรมการตัดสินรางวัลสถาปัตยกรรมดีเด่นปี พ.ศ. 2530 และ พ.ศ.2535
- ศ. เรืองศักดิ์ กันตะบุตร	คณะกรรมการตัดสินรางวัลสถาปัตยกรรมดีเด่น ปี พ.ศ. 2532 ปุชนิยบุคคลผู้นุรักษ์มรดกไทยดีเด่นด้าน สถาปัตยกรรมไทย ปี พ.ศ. 2538
- ร.ศ. ฤทัย ใจจงรัก	สถาปนิกผู้นุรักษ์มรดกไทย ประเภทกิจกรรมและโครงการ ดีเด่น ปี พ.ศ. 2539
- ผ.ศ. ภิญญา สุวรรณศิริ	ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (สถาปัตยกรรม) ปี พ.ศ. 2537 ปุชนิยบุคคลผู้นุรักษ์มรดกไทยดีเด่น ปี พ.ศ. 2540
- ผ.ศ. วีระ อินพันทัง	คณะกรรมการตัดสินการประกวดแบบ Experimental Design ครั้งที่ 7 หัวข้อ “ดักน้ำใส่กะโหลก สะ โงกดูเงา (Reflection of Identity)”
- อ. นิง วิทยุธีระนันท์	ปุชนิยบุคคลผู้นุรักษ์มรดกไทยดีเด่น ด้านสถาปัตยกรรมไทย ปี พ.ศ. 2538
- อ.จุลทัศน์ กิติบุตร	ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับสถาปัตยกรรมล้านนา
- คุณพงศ์พันธ์ พิศาลสารกิจ	คณะกรรมการตัดสินรางวัลสถาปัตยกรรมดีเด่น ปี พ.ศ. 2537
- คุณแดน วงศ์ประศาสตร์	คณะกรรมการตัดสินรางวัลสถาปัตยกรรมดีเด่น ปี พ.ศ. 2539
- คุณแอนก เจริญพิริยะเวช	กรรมการผู้จัดการบริษัท Humanism จำกัด (บริษัทในกลุ่มแปลน)

2. การสร้างแบบสอบถามและเก็บข้อมูล โดยแจกแบบสอบถามกับบุคคลดังนี้
 - 2.1 กลุ่มสถาปนิกทั่วไปคือ สถาปนิกที่ปฏิบัติวิชาชีพในวงการสถาปัตยกรรม
 - 2.2 กลุ่มบุคคลทั่วไป คือ ประชาชนที่มีการศึกษาไม่ต่ำกว่าวุฒิปริญญาตรี

สมมุติฐานการศึกษา

สถาปัตยกรรมประเภทบ้านพักอาศัย เป็นอาคารที่เกี่ยวข้องกับคนทั่วไปในฐานะที่เป็นที่อยู่อาศัย ซึ่งเป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์และได้รับการพัฒนาปรับเปลี่ยนมาอย่างคั่งเนื่องจากการคิดจนถึงปัจจุบัน ท่ามกลางปัจจัยแวดล้อมต่างๆที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย รูปแบบสถาปัตยกรรมประเภทบ้านพักอาศัย จึงเป็นที่คุ้นเคยของคนทั่วไป เพราะอาศัยประสบการณ์ร่วมกันของคนในสังคม ดังนั้นสมมุติฐานของการศึกษานี้คือ ลักษณะไทยสมัยใหม่จากลักษณะกายภาพของอาคารตัวอย่างที่ศึกษามีการนำลักษณะไทยในอดีตมาพัฒนาใช้ให้สอดคล้องกับวัสดุและเทคโนโลยี ทั้งลักษณะไทยเชิงรูปธรรมและลักษณะไทยเชิงนามธรรม ลักษณะไทยสมัยใหม่ที่เด่นชัดย่อมเป็นที่ยอมรับของกลุ่มสถาปนิกทั่วไปและกลุ่มบุคคลทั่วไป นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ทำการศึกษารอบคลุมไปถึงแนวทางการพัฒนาลักษณะไทยสมัยใหม่ ซึ่งทำให้สามารถสรุปถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบบ้านพักอาศัยให้มีลักษณะไทยสมัยใหม่

อย่างไรก็ตาม ความคิดเห็นเกี่ยวกับการยอมรับลักษณะไทยสมัยใหม่ของกลุ่มสถาปนิกทั่วไปย่อมมีความแตกต่างจากความคิดเห็นของกลุ่มบุคคลทั่วไป เนื่องจากกลุ่มสถาปนิกทั่วไปเป็นผู้ที่ได้รับการศึกษาและมีประสบการณ์ในวิชาชีพสถาปัตยกรรม ซึ่งแตกต่างจากกลุ่มบุคคลทั่วไปที่ไม่ได้รับการศึกษาและไม่มีประสบการณ์ทางด้านสถาปัตยกรรมโดยตรง

ระเบียบวิธีการศึกษา

1. ทำการศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยทำการศึกษาจาก บทความ วารสารทางวิชาการ และงานวิจัยเรือนไทย ฯลฯ เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาต่อไป
2. การศึกษาข้อมูลจากการสำรวจลักษณะกายภาพของอาคาร และการสัมภาษณ์
 - 2.1 ทำการคัดเลือกอาคารที่จะทำการศึกษา โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาจากงานสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ประเภทบ้านพักอาศัย ที่ได้รับรางวัลจากสมาคมสถาปนิกสยามฯ และได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารต่างๆ เช่น อาษา บ้านและสวน เป็นต้น หรือส่วนหนึ่งเป็นอาคารที่มีลักษณะไทยสมัยใหม่เป็นที่ยอมรับในคุณค่าทางสถาปัตยกรรม (ดูรายชื่ออาคารตัวอย่างที่ศึกษาหน้า 3)

2.2 ทำการสำรวจลักษณะกายภาพของอาคารตัวอย่างที่ศึกษา เพื่อวิเคราะห์ลักษณะไทยในอดีต ซึ่งได้นำมาใช้กับอาคาร ดังนี้

- ก. ลักษณะเชิงรูปธรรม เช่น หลังคา เสาถอบ ฐาน เป็นต้น
 - ข. และลักษณะเชิงนามธรรม เช่น ลักษณะบานและลอยตัว ลักษณะร่วมรับ เป็นต้น
- โดยทำการถ่ายภาพหรือเขียนภาพ เพื่อเป็นข้อมูลไปวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น

2.3 ทำการสัมภาษณ์กลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ก. กลุ่มสถาปนิกผู้ออกแบบอาคารที่เลือกศึกษา จำนวน 10 ท่าน เกี่ยวกับแนวความคิดในการออกแบบ และความคิดเห็นเกี่ยวกับการลักษณะไทยสมัยใหม่ของอาคารที่ได้ออกแบบ พร้อมทั้งความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาลักษณะไทยสมัยใหม่สำหรับอาคารประเภทบ้านพักอาศัย

ข. สัมภาษณ์ผู้ใช้สอย จำนวน 10 ท่าน เกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อลักษณะไทยสมัยใหม่ ของอาคารตัวอย่างที่ศึกษา

ค. สัมภาษณ์กลุ่มสถาปนิกแกนนำ จำนวน 10 ท่าน เกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อลักษณะไทยสมัยใหม่ของอาคารตัวอย่างที่ศึกษา และความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาลักษณะไทยสมัยใหม่สำหรับอาคารประเภทบ้านพักอาศัย

3. ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสร้างแบบสอบถาม

3.1 ลักษณะไทยสมัยใหม่ของอาคารตัวอย่างที่ศึกษา ซึ่งได้รวบรวมข้อมูลจาก

- ก. การสำรวจลักษณะกายภาพของอาคารตัวอย่างที่ศึกษา
- ข. การสัมภาษณ์กลุ่มสถาปนิกผู้ออกแบบอาคารตัวอย่างที่ศึกษา
- ค. การสัมภาษณ์กลุ่มผู้ใช้สอยอาคารตัวอย่างที่ศึกษา
- ง. การสัมภาษณ์กลุ่มสถาปนิกแกนนำ

3.2 แนวทางในการพัฒนาลักษณะไทยสมัยใหม่สำหรับอาคารประเภทบ้านพักอาศัย ซึ่งได้รวบรวมข้อมูลจาก

- ก. การสัมภาษณ์กลุ่มสถาปนิกผู้ออกแบบอาคารตัวอย่างที่ศึกษา
- ข. การสัมภาษณ์กลุ่มสถาปนิกแกนนำ

สรุปข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ (ข้อ 3) จะนำไปสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการยอมรับลักษณะไทยสมัยใหม่ และแนวทางในการพัฒนาลักษณะไทยสมัยใหม่สำหรับอาคารประเภทบ้านพักอาศัย ในขั้นตอนต่อไป

4. การสร้างแบบสอบถามและเก็บข้อมูล

4.1 ทำการออกแบบสอบถามขั้นทดลองใช้ โดยใช้ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลมาสร้างแบบสอบถาม

4.2 นำแบบสอบถามขั้นทดลองใช้ (test-retest) ไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายคือ กลุ่มสถาปนิกทั่วไปและกลุ่มบุคคลทั่วไป โดยทดลองใช้กลุ่มละ 20 คน โดยใช้ Correlation-Pearson Product Movement ในการวิเคราะห์หาค่าความสัมพันธ์ของการตอบแบบสอบถาม เพื่อใช้ในการปรับปรุงแบบสอบถามต่อไป

4.3 ทำการปรับปรุงแบบสอบถามขั้นสุดท้าย จากปัญหาที่พบ (ข้อ 4.2) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถอ่านและเข้าใจเนื้อหาของคำถามได้ง่าย

4.4 ทำการแจกแบบสอบถามตามกลุ่มเป้าหมายคือ กลุ่มสถาปนิกทั่วไปและกลุ่มบุคคลทั่วไป โดยสุ่มตัวอย่างกลุ่มละ 100 คน โดยยึดหลักการกระจายโครงสร้างหรือลักษณะทางสังคม

5. ทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลตาม การยอมรับลักษณะไทยสมัยใหม่ที่เด่นชัด และแนวทางการพัฒนาลักษณะไทยสมัยใหม่ จากความคิดเห็นของกลุ่มสถาปนิกทั่วไปและกลุ่มบุคคลทั่วไป ทำการประเมินผลโดยใช้วิธีดังนี้

5.1. ค่ามัธยฐานเลขคณิต (\bar{x}) วัดการกระจายด้วยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (sd)

5.2. t-test หาค่าความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของกลุ่มสถาปนิกทั่วไป กับกลุ่มบุคคลทั่วไป

5.3. z-test ทดสอบความแตกต่าง ของลักษณะทางสังคมของผู้ตอบแบบสอบถาม

นอกจากนี้ ได้นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาสรุปเนื้อหาตามประเด็นดังกล่าวด้วย

6. สรุป และเสนอแนะ

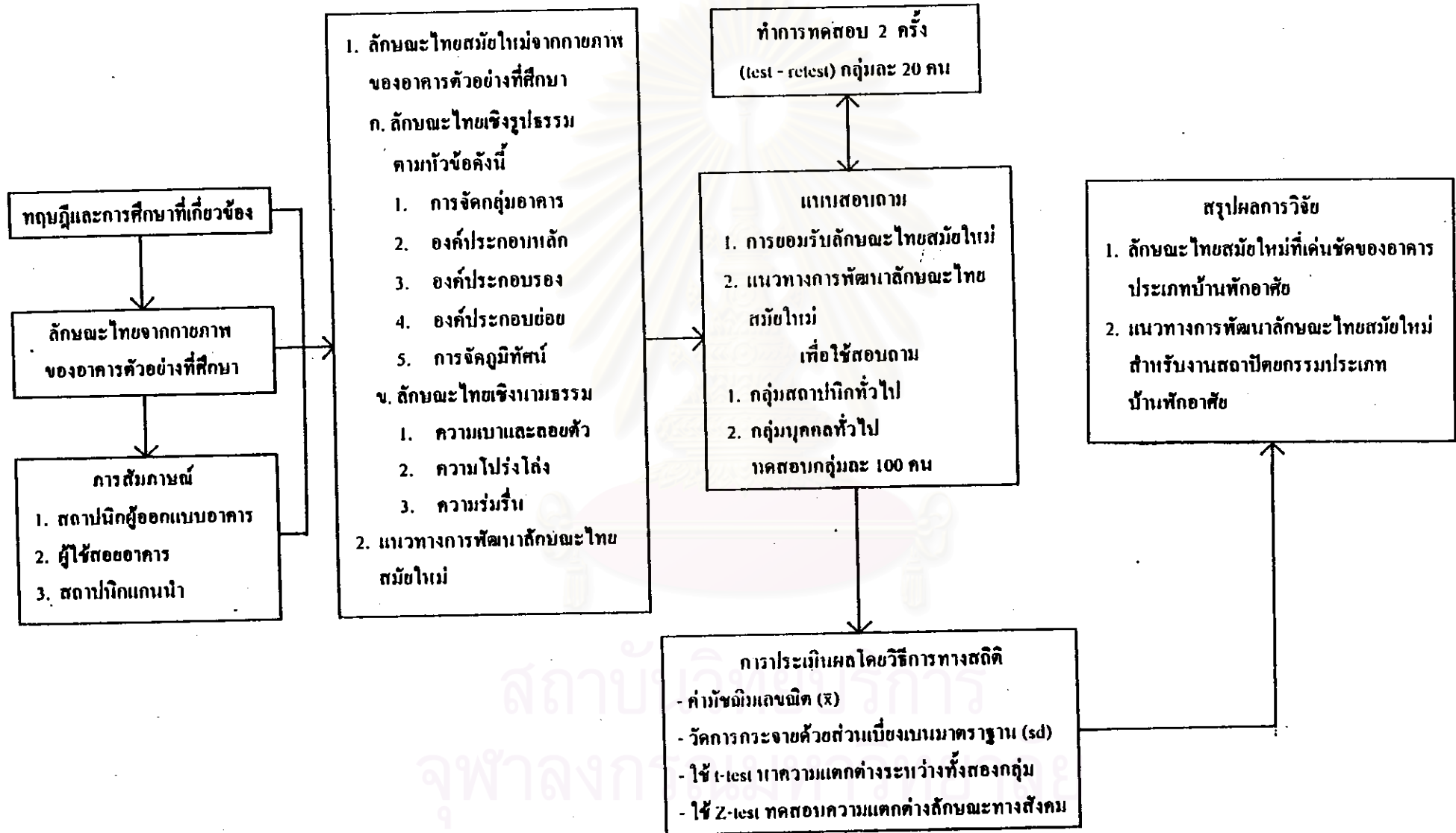
6.1 สรุปผลการศึกษา

ก. การยอมรับลักษณะไทยสมัยใหม่ที่เด่นชัดของอาคารตัวอย่างที่ศึกษา

ข. แนวทางในการพัฒนาลักษณะไทยสมัยใหม่สำหรับสถาปัตยกรรมประเภทบ้านพัก

อาศัย

6.2 ข้อเสนอแนะสำหรับแนวทางการศึกษาในอนาคต

แผนภูมิที่ 1.1 โครงร่างโดยย่อของการวิจัย

ประโยชน์ของการศึกษา

การศึกษาลักษณะไทยสมัยใหม่สำหรับสถาปัตยกรรมประเภทบ้านพักอาศัย โดยทำการศึกษาจากลักษณะกายภาพของอาคารตัวอย่างที่ศึกษา ซึ่งมีกรรมนำลักษณะไทยในอดีตมาใช้และทำการประมวลความคิดเห็นเกี่ยวกับการยอมรับลักษณะไทยสมัยใหม่ของกลุ่มสถาปนิกทั่วไปและกลุ่มบุคคลทั่วไป ทำให้ทราบถึงลักษณะไทยสมัยใหม่ที่เด่นชัดของอาคารตัวอย่างที่ศึกษา นอกจากนี้ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาครอบคลุมไปถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาลักษณะไทยสมัยใหม่สำหรับสถาปัตยกรรมประเภทบ้านพักอาศัย ทำให้ทราบถึงปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการออกแบบให้เป็นลักษณะไทยสมัยใหม่สำหรับอาคารประเภทบ้านพักอาศัย

จากผลการศึกษา สามารถเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่สำหรับอาคารประเภทบ้านพักอาศัยที่แสดงถึงลักษณะไทยสมัยใหม่ที่ชัดเจน มีความต่อเนื่องจากอดีตถึงปัจจุบันและยังเหมาะสมกับปัจจัยแวดล้อมต่างๆ ซึ่งได้เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบันอีกด้วย

คำจำกัดความเฉพาะการศึกษานี้

1. บ้านพักอาศัย หมายถึง สิ่งปลูกสร้างสำหรับเป็นที่อยู่อาศัย หรือเป็นที่พักตากอากาศ นอกจากนี้ยังรวมไปถึงส่วนอื่นๆ ที่เพิ่มมานอกเหนือจากเป็นที่อยู่อาศัย ได้แก่ ร้านค้า ทั้งหมดนี้มีความสูงไม่เกิน 3 ชั้น และมีพื้นที่บริเวณโดยรอบอาคาร
2. ลักษณะไทยสมัยใหม่ หมายถึง ลักษณะไทยที่มีความทันสมัยด้วยเทคโนโลยี และวัสดุที่ใช้ที่ทันสมัย เช่น กระจก คอนกรีต เป็นต้น แต่ยังคงมีเค้าโครงของลักษณะไทย เป็นงานสร้างสรรค์ใหม่ เป็นการคิดค้นใหม่ (revent) ไม่ใช่การทำตามรูปแบบเดิม หรือพยายามเอารูปแบบเดิมมาใช้ในลักษณะการปรับแต่ง แต่เป็นการปรุงกันใหม่
3. ลักษณะไทยเชิงรูปธรรม หมายถึง ลักษณะทางกายภาพของอาคารที่เป็นส่วนประกอบต่าง ๆ ของงานสถาปัตยกรรม ดังนี้
 - การจัดกลุ่มอาคาร หมายถึง รูปแบบการจัดวางอาคาร ได้แก่ อาคารรูปตัว U แบบมีลานเชื่อม และอาคารวางขนานแบบมีลานเชื่อม
 - องค์ประกอบหลัก หมายถึง องค์ประกอบที่มีความเด่นชัด ได้แก่ หลังคา การลดชั้นและซ้อนชั้นหลังคา การยื่นชายคา ประเภทวัสดุผนัง วัสดุผนัง ขาน เสาถอย จุ่มประตู พื้นที่ว่างเชื่อมภายนอกอาคารแบบมีลานเชื่อม พาไล ฯลฯ

- **องค์ประกอบรอง** หมายถึง องค์ประกอบที่มีความเด่นชัดรองลงมาจากองค์ประกอบหลัก ได้แก่ การเจาะช่องเปิด สักส่วนและการจัดช่องเปิดแบบสูงตั้ง แบบช่องแสงตีเหลี่ยมจัดริศ รวาระเบียงแบบตั้งและนอน รวาระเบียงแบบกากบาท วัสดุปูพื้น พื้นผิวผนัง ฯลฯ

- **องค์ประกอบย่อย** หมายถึง องค์ประกอบที่เป็นส่วนรายละเอียด (detail) หรือส่วนประณีตสถาปัตยกรรม ได้แก่ การทำคอนกรีตเลียนแบบการเข้าไม้ ค้ำยัน ฉายหน้าจั่วแบบพระอาทิตย์ แบบใบปรีอ ฯลฯ

- **การจัดภูมิทัศน์** หมายถึง การจัดการความสัมพันธ์ระหว่างน้ำและต้นไม้ กับอาคาร ลักษณะทางเดินเชื่อมภายนอกระหว่างอาคารแบบมีสะพานเชื่อม ฯลฯ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมชาติบริเวณโดยรอบอาคาร

4. **ลักษณะไทยเชิงนามธรรม** หมายถึง ความรู้สึกทางด้านบรรยากาศที่มีลักษณะไทย ดังนี้

- **ความรู้สึกเบาและลอยตัว** ที่เกิดจากหลังคา เสาลอย และความสัมพันธ์ระหว่างสระน้ำกับอาคาร

- **ความรู้สึกโปร่ง - โล่ง** ที่เกิดจากการจัดกลุ่มอาคาร

- **ความรู้สึกเย็น** ที่เกิดจากการยื่นชายคา และความสัมพันธ์ระหว่างต้นไม้กับอาคาร

5. **ค่าความมีลักษณะไทยสมัยใหม่** หมายถึง ค่าเฉลี่ย (x) ที่ได้จากการแสดงความคิดเห็นของกลุ่มสถาปนิกทั่วไปและกลุ่มบุคคลทั่วไป ที่มีต่อลักษณะไทยสมัยใหม่ของอาคารตัวอย่างที่ศึกษา

6. **ลักษณะไทยสมัยใหม่ ที่เด่นชัด** หมายถึง ลักษณะไทยสมัยใหม่ที่ได้จากความคิดเห็นร่วมของกลุ่มสถาปนิกทั่วไป และกลุ่มบุคคลทั่วไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย